

Wodzisław Śląski

Dodatek „Edukacja w mieście” – wybrane wskaźniki

Poznań, 07 lipca 2025 r.

© Fundacja Miasto

WPROWADZENIE

Niniejszy raport zawiera analizę wybranych wskaźników opisujących wyzwania Miasta Wodzisław Śląski w zakresie realizacji zadań oświatowych. Jego celem jest ułatwienie podejmowania decyzji strategicznych oraz wyznaczenie priorytetów działań na kolejne lata.

Okres analizy obejmuje lata 2019-2024 zgodnie z dostępnością danych. W celu identyfikacji głównych tendencji i dokonania oceny zestawiono dane dla Miasta z jego rozkładem w grupie porównawczej JST o podobnych funkcjach administracyjno-gospodarczych. Metodologia doboru grupy porównawczej opierała się na koncepcji grup funkcjonalnych opracowanych w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk.

Tabela 1. Grupa porównawcza – kryterium funkcjonalne

Jednostka	Typ	Kod TERYT	Ludność 30.06.2024
BEŁCHATÓW	Gmina miejska	1001011	51 943
CIECHANÓW	Gmina miejska	1402011	41 634
EŁK	Gmina miejska	2805011	59 463
GŁOGÓW	Gmina miejska	0203011	61 675
GNIEZNO	Gmina miejska	3003011	63 143
INOWROCLAW	Gmina miejska	0407011	67 041
KĘDZIERZYN-KOŹLE	Gmina miejska	1603011	54 029
LUBIN	Gmina miejska	0211011	67 155
MIELEC	Gmina miejska	1811011	56 719
OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI	Gmina miejska	2607011	61 637
OSTRÓW WIELKOPOLSKI	Gmina miejska	3017011	68 949
PIŁA	Gmina miejska	3019011	69 748
RACIBÓRZ	Gmina miejska	2411011	49 360
SANDOMIERZ	Gmina miejska	2609011	21 114
SIERADZ	Gmina miejska	1014011	38 458
STAŁOWA WOLA	Gmina miejska	1818011	54 631
STARACHOWICE	Gmina miejska	2611011	44 038
STARGARD	Gmina miejska	3214011	66 272
ŚWIDNICA	Gmina miejska	0219011	52 417
TCZEW	Gmina miejska	2214011	56 676
TOMASZÓW MAZOWIECKI	Gmina miejska	1016011	57 016
WODZISŁAW ŚLĄSKI	Gmina miejska	2415041	44 581
ZAWIERCIE	Gmina miejska	2416021	45 811

Źródło: opracowanie własne.

Analiza oświaty została przeprowadzona w oparciu o:

- dane zgromadzone w *Systemie Monitorowania Usług Publicznych* (smup.gov.pl) opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny,
- *Sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego Rb-28S* opublikowane przez Ministra Finansów,
- dane u uczniach i oddziałach w przedszkolach i szkołach podstawowych, zebrane w *Systemie Informacji Oświatowej* i udostępnione przez Ministra Edukacji Narodowej w serwisie dane.gov.pl

Prezentowane wskaźniki ukazują edukację w Mieście na tle rozkładu wskaźnika dla grupy porównawczej. Jeśli nie powiedziano inaczej, wskaźniki zostały tak skonstruowane, aby dokonywanie porównań było metodologicznie poprawne i ukazywało różnicowanie zjawisk w różnych JST.

Na wykresach zaprezentowano dla poszczególnych lat:

- **wartość wskaźnika dla Miasta** – czarna linia,
- **medianę (wartość przeciętną) dla grupy porównawczej** – szara linia kreskowana,
- **I i III kwartyli** – czerwona i zielona linia ciągła,
- **10. oraz 90. percentyl** – czerwona i zielona linia kropkowana.

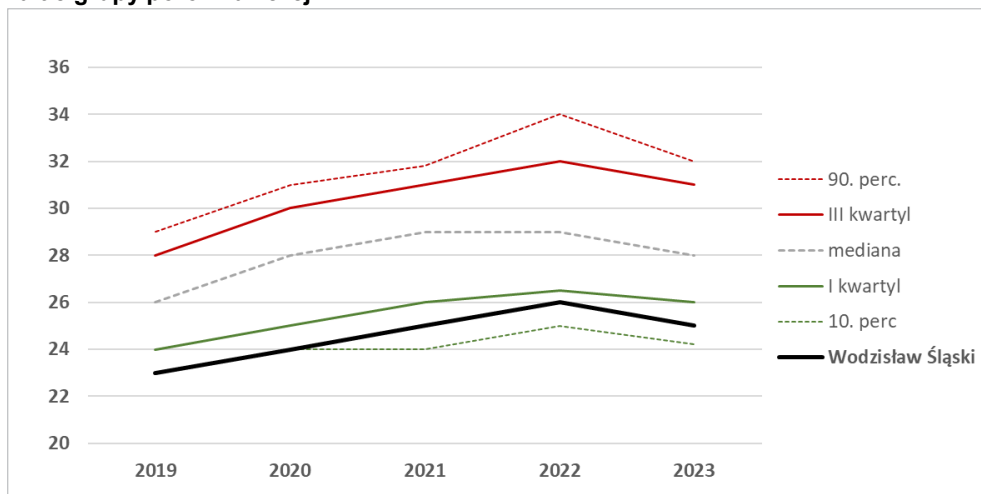
Jak czytać wykresy?

- Mediana (szara linia kreskowana) dzieli zbiór wartości wskaźnika w danym roku na pół. Poniżej niej znajdują się wartości dla połowy miast z grupy. Jest to więc **przeciętna**.
- Między I a III kwartylem (kolorowe linie ciągłe) znajdują się wartości dla połowy wszystkich powiatów z grupy porównawczej - to **obszar wartości typowych**.
- Wartości między 10. percentylem a I kwartylem (zielone linie) to **obszar wartości niskich**.
- Wartości między III kwartylem a 90. percentylem (czerwone linie) to **obszar wartości wysokich**.
- Wartości mniejsze niż 10. percentyl i większe niż 90. percentyl to **wartości skrajne** odpowiednio niskie lub wysokie. W każdym z nich znajdują się po 10 proc. jednostek z grupy porównawczej.

Jeśli czarna linia (ukazująca wartość wskaźnika dla Miasta) przebiega w sposób zbliżony do powyższych linii, wówczas sytuacja w Mieście zmienia się zgodnie z ogólnymi tendencjami. Jeśli jednak przecina jedną lub więcej powyższych linii zjawisko wymaga uwagi, gdyż zmiany w Mieście przebiegają w sposób niestandardowy.

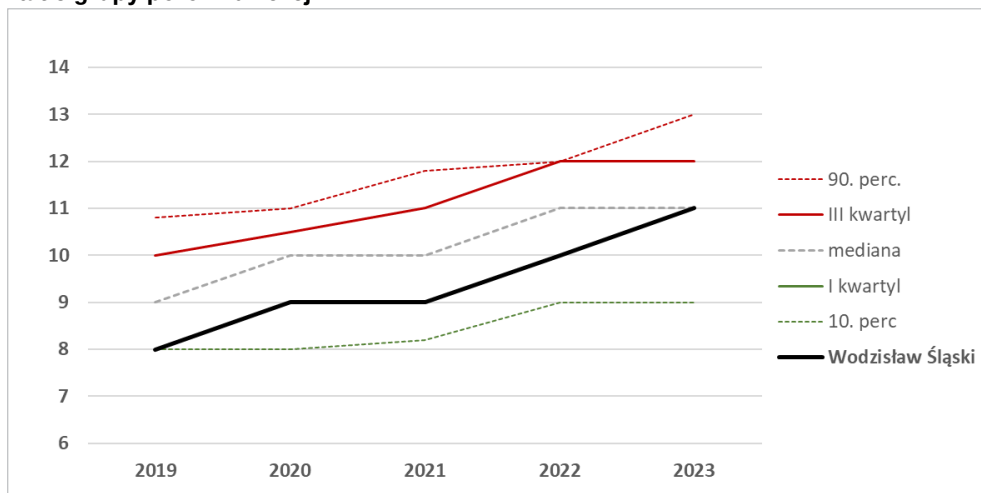
EDUKACJA PRZEDSZKOLNA – SKALA USŁUGI

Wykres 1. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte edukacją przedszkolną na 1000 ludności na tle grupy porównawczej

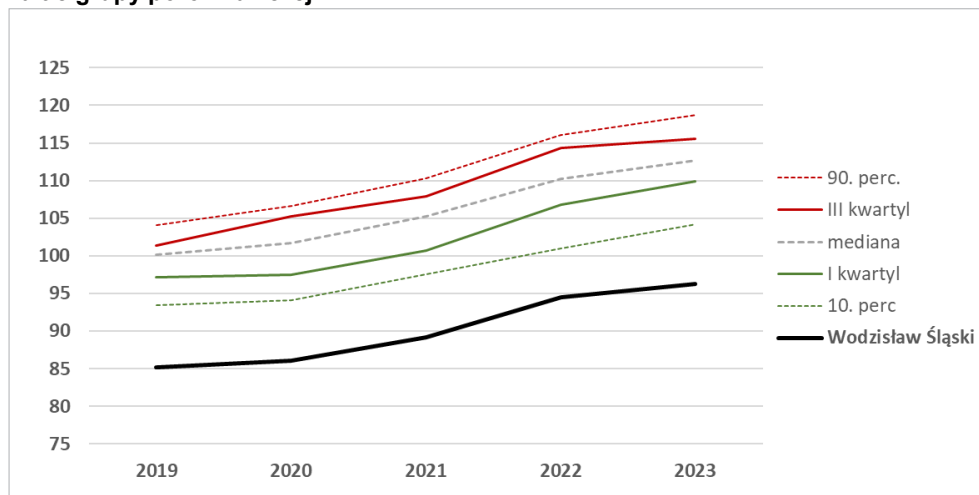
Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 2. Dzieci w wieku 6 lat objęte edukacją przedszkolną na 1000 ludności na tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 3. Współczynnik skolaryzacji netto dla edukacji przedszkolnej na tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Komentarz. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola lub objętych edukacją w innych formach wychowania przedszkolnego utrzymuje się nieznacznie poniżej wartości typowych dla miast w grupie porównawczej.

Potwierdzają to wartości współczynnika skolaryzacji netto, ukazującego relację liczby dzieci objętych edukacją przedszkolną w mieście do liczby ludności w wieku przedszkolnym. W Mieście przyjmuje on wartości bardzo niskie – jest niższy od 10 percentyla – Wodzisław Śląski znajduje się więc wśród 10 proc. miast z grupy porównawczej, w których jest on najniższy. Przyczyny takiego stanu mogą być dwa: albo częściej niż zwykle dzieci zostają w domach, albo uczęszczają do przedszkoli poza terenem Miasta. W drugim przypadku pojawia się konieczność rozliczeń z innymi gminami z tytułu zapewnienia dzieciom miejsca w przedszkolu poza gminą zamieszkania.

Większość dzieci objętych edukacją przedszkolną w Mieście uczęszcza do przedszkoli publicznych, prowadzonych przez Miast. W bieżącym roku szkolnym, w punktach przedszkolnych prowadzonych przez osobę fizyczną opiekę znalazło 47 dzieci. Warty odnotowania w tym miejscu jest fakt, że są to jednostki zapewniające edukację dzieciom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

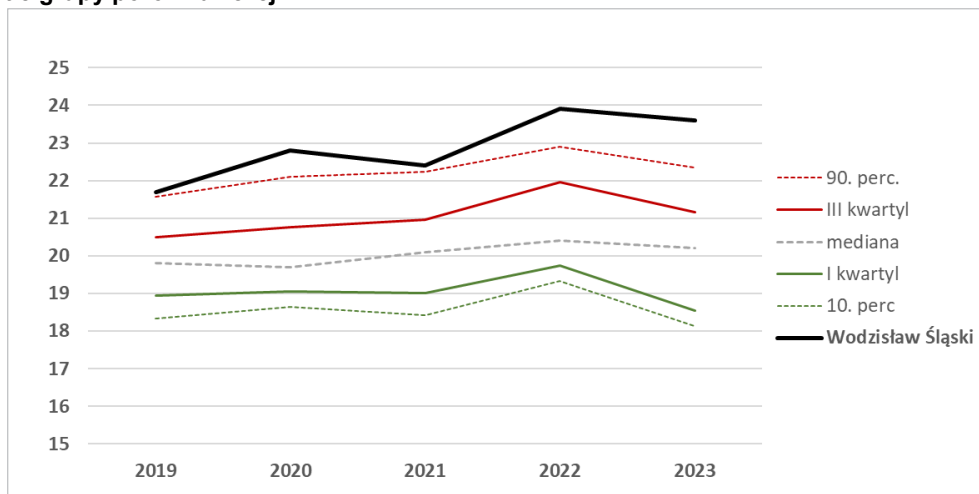
Tabela 2. Dzieci w jednostkach wychowania przedszkolnego prowadzonych lub dotowanych przez Miasto

Etykiety wierszy	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
jednostka publiczna	1 495	1 523	1 512	1 582	1 588	1 479
jednostka niepubliczna	5	24	55	64	64	47
Łącznie	1 500	1 547	1 567	1 646	1 652	1 526

Źródło: System Informacji Oświatowej

EDUKACJA PRZEDSZKOLNA – STANDARD USŁUGI

Wykres 4. Średnia wielkość oddziału w placówkach wychowania przedszkolnego na tle grupy porównawczej

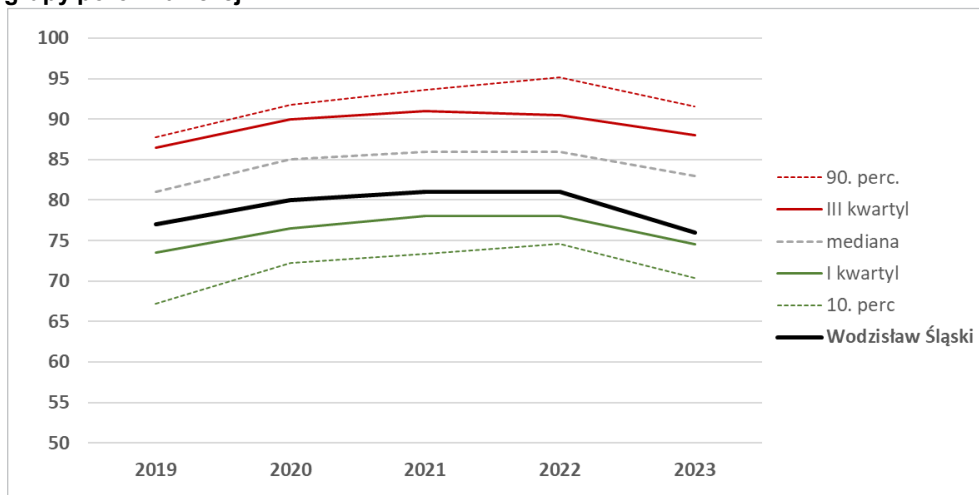

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Komentarz. Pomimo małej liczby dzieci w przedszkolach organizacja edukacji przedszkolnej jest bardzo dobra. Oddziały mają optymalną wielkość – średnia liczba dzieci w oddziale jest równa niemal 24 osoby. Lokuje Miasto wśród górnych 10 proc. miast z grupy odniesienia i skutkuje niskimi kosztami organizacji przedszkoli.

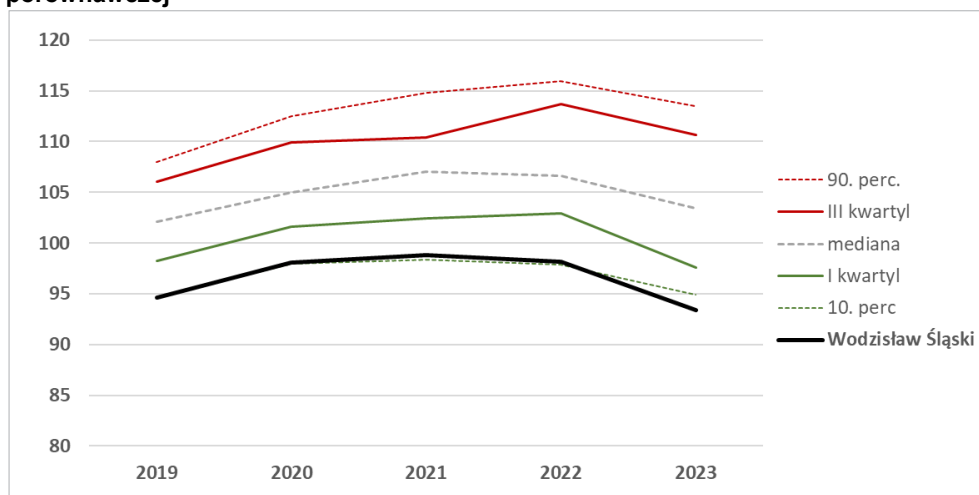
EDUKACJA W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH – SKALA USŁUGI

Wykres 5. Uczniowie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży na 1000 ludności grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych na tle grupy porównawczej

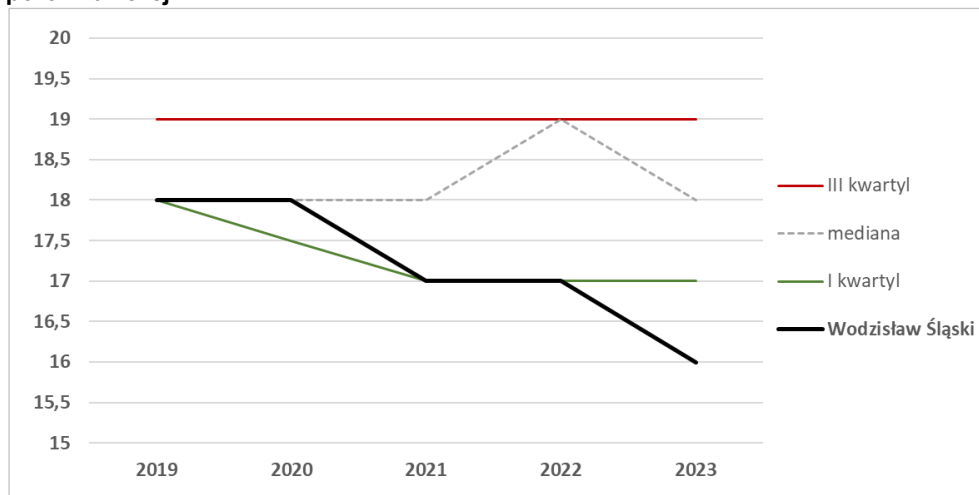

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Komentarz. Przeciętna, choć raczej niska wartość wskaźnika *Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 ludności* wraz z zdecydowanie niską wartością *Współczynnika skolaryzacji netto w szkołach podstawowych* pokazują, że Miasto nie jest lokalnym centrum edukacyjnym skupiającym młodzież z okolicznych gmin.

EDUKACJA W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH – STANDARD USŁUGI

Wykres 7. Średnia wielkość oddziału w szkołach podstawowych na tle grupy porównawczej.

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Komentarz. Średnia wielkość oddziału w szkołach podstawowych jest bardzo niska. Przeciętny oddział w szkole w Wodzisławiu Śląskim był o 4 uczniów mniejszy od mediany (przeciętnej) dla porównywanych miast. To duża różnica, która skutkuje wyższym kosztem jednostkowym edukacji ucznia w szkole podstawowej, a to prowadzi do zwiększenia wszystkich kwot dotacji udzielanych innym podmiotom prowadzącym szkoły podstawowe na terenie Miasta.

KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI

Analizy kosztów jednostkowych usług przygotowano w oparciu o dane publikowane przez *Główny Urząd Statystyczny w Systemie Monitorowania Usług Publicznych* (*smup.gov.pl*).

Szacowanie kosztu całkowitego, a następnie kosztów jednostkowych usług odbywa się na podstawie wydatków i uwzględnia koszty bezpośrednio oraz pośrednio związane z usługą. Źródłem danych o wydatkach są publikowane corocznie przez Ministra Finansów *Sprawozdania RB-28S*.

W przypadku usług edukacyjnych szacowanie kosztów rozpoczyna się od określenia kompletnych wydatków gminy na zadania edukacyjne (wydatki w działach 801, 854). Kwota ta jest następnie dzielona pomiędzy poszczególne usługi na podstawie obowiązków przydzielonych nauczycielom. Kwoty udzielonych dotacji (koszty bezpośrednie) przypisywane są wprost do odpowiednich usług. Pozostałe wydatki (wynagrodzenia nauczycieli, wynagrodzenia pracowników niebędących nauczycielami, wydatki związane z utrzymaniem budynków...) traktowane są jako pośrednie i rozdzielane są w oparciu o klucze etatowe. Klucze etatowe określa się na podstawie danych z *Systemu Informacji Oświatowej*. Do ich wyznaczenia wykorzystano informacje o obowiązkach przydzielonych wszystkim nauczycielom oraz ich stopniach awansu zawodowego.

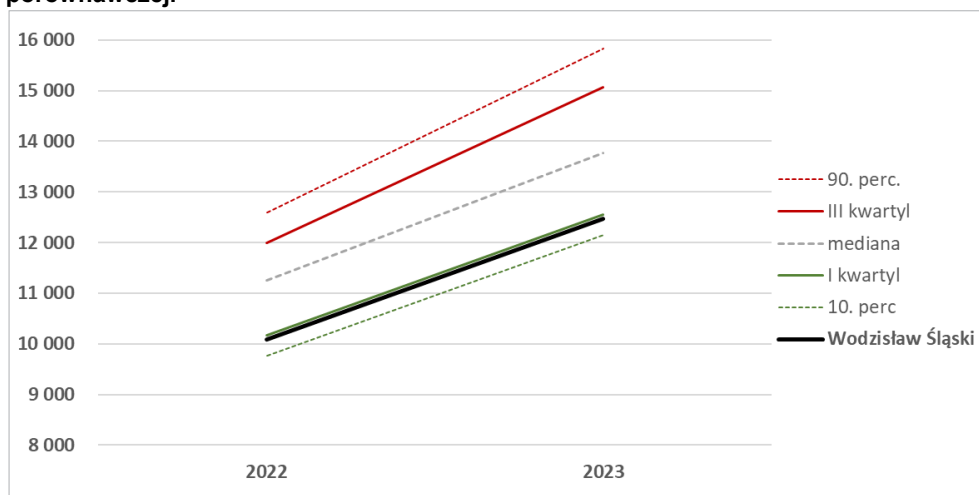
Oszacowany w ten sposób koszt nie zależy od sposobu zaksięgowania wydatków w jednostkach w rozdziałach klasyfikacji budżetowej. Uwzględnia on wszystkie rodzaje wydatków (np. koszt energii) i dzieli je proporcjonalnie do ilości pracy nauczycieli.

Wyliczony w ten sposób koszt całkowity usługi jest następnie dzielony przez wielkość świadczonej usługi (np. liczbę uczniów, liczbę oddziałów...). Koszt jednostkowy usług edukacyjnych w szkołach/placówkach prowadzonych przez gminę liczony jest analogicznie. Nie są w nim uwzględniane dotacje oraz liczby uczniów i oddziałów w placówkach prowadzonych przez inne podmioty.

Metodologia wyliczania kosztu całkowitego i jednostkowego usług edukacyjnych opisana w zeszycie metodologicznym *Koszt całkowity usług publicznych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego*. (https://stat.gov.pl/download/gfx/portalin-formacyjny/pl/defaultaktualnosci/5483/10/1/1/zeszyt_metodologiczny_koszt_calkowity_uslug_publicznych.pdf). Jest ona oficjalną metodą szacowania kosztu usług przyjętą przez Urząd.

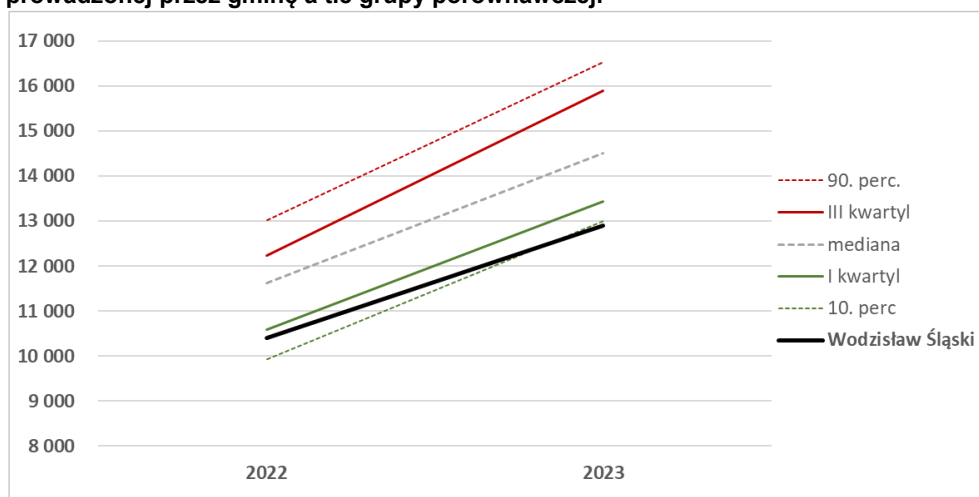
Koszt całkowity usług edukacyjnych wyliczany jest przez GUS od roku 2022 i publikowany zazwyczaj w drugiej połowie lipca następnego roku.

Wykres 8. Koszt jednostkowy edukacji przedszkolnej dziecka (ogółem) na tle grupy porównawczej.

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

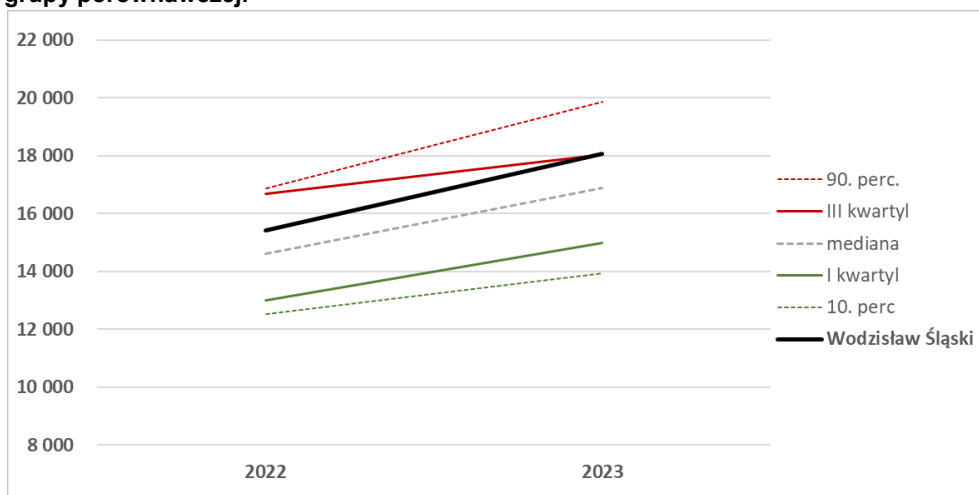
Wykres 9. Koszt jednostkowy edukacji przedszkolnej dziecka w jednostce prowadzonej przez gminę a tle grupy porównawczej.

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

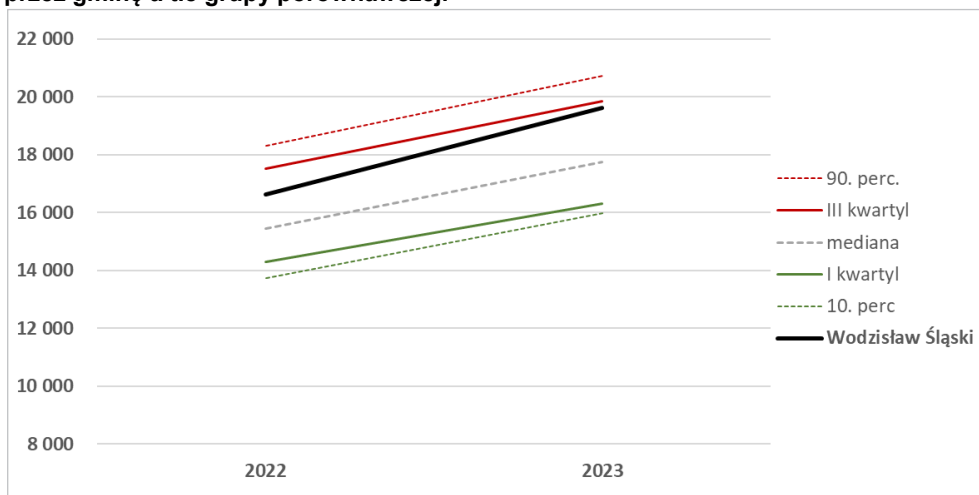
Komentarz. Koszt jednostkowy edukacji przedszkolnej dziecka (ogółem) w Mieście jest przeciętny (niski) i zmienia się w sposób typowy. Jeśli jednak ograniczyć się wyłącznie do jednostek prowadzonych przez Miasto otrzymamy wartość bardzo niską. Jak wytłumaczyć niskie koszty we własnych przedszkolach przy przeciętnych kosztach wszystkich jednostek? Najprawdopodobniej do przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty uczęszczają dzieci, z edukacją których wiążą się wysokie wydatki – dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

Wykres 10. Koszt jednostkowy edukacji ucznia w szkole podstawowej (ogółem) na tle grupy porównawczej.

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 11. Koszt jednostkowy edukacji ucznia w szkole podstawowej prowadzonej przez gminę a tle grupy porównawczej.

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Komentarz. W roku 2023 koszt jednostkowy edukacji ucznia w szkołach prowadzonych lub dotowanych przez Miasto wyniósł ponad 18 tys. zł. To górna granica wartości typowych dla miast z grupy porównawczej. Dodatkowo należy odnotować, że wzrost między rokiem 2022 a 2023 był znacząco szybszy niż w innych jednostkach. W tym samym czasie koszt jednostkowy edukacji ucznia w szkole podstawowej prowadzonej przez gminę również był wysoki, choć jego wartości były typowe.

WYDATKI

WPROWADZENIE

Wszystkie zestawienia wydatków przygotowane zostały na podstawie *Sprawozdań RB-28S* publikowanych przez Ministra Finansów. W dokumencie konsekwentnie przyjęto definicje grup wydatków:

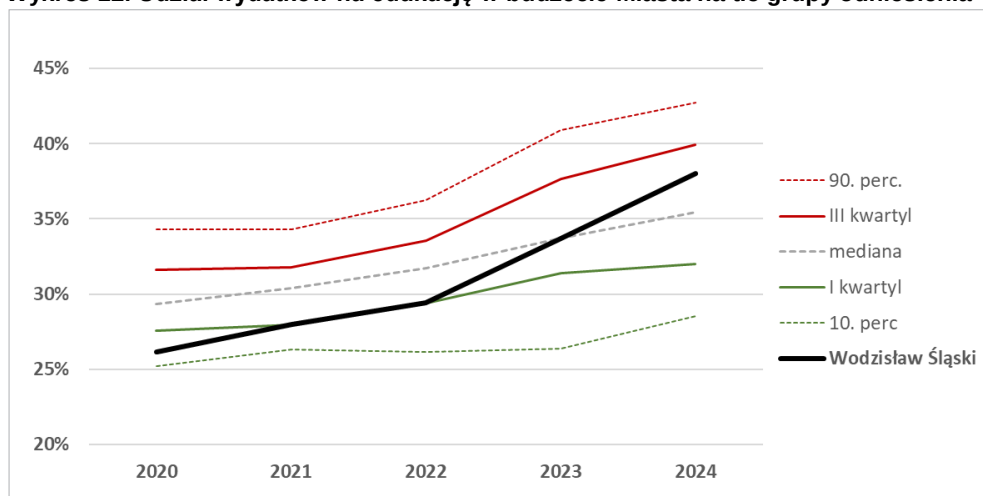
Wydatki	To wydatki zaksięgowane w:
na edukację	działach 801 i 854

Wydatki	To wydatki zaksięgowane w:
na edukację przedszkolną	rozdziałach 80103, 80104, 80106
na szkoły podstawowe i świetlice	rozdziałach 80101, 80107, 85401
na edukację włączającą	rozdziałach 80149, 80150
na edukację włączającą w przedszkolach	rozdziale 80149
na edukację włączającą w szkołach podstawowych	rozdziale 80150
na wynagrodzenia z pochodnymi	paragrafach 401, 402, 404 do 412, 417, 418, 471, 474, 475, 478 do 480, 483 do 485
bieżących rzeczowych	paragrafach 4xx, z wyłączeniem wynagrodzeń i pochodnych
na dotacje dla jednostek niepublicznych	paragrafie 254
na dotacje dla jednostek publicznych	paragrafie 259
majątkowych	paragrafach 6xx, 8xx
finansowane lub współfinansowane ze środków zewnętrznych	z czwartą cyfrą różną od 0

Jeśli nie zaznaczono inaczej analizowane są środki krajowe (czwarta cyfrą równa 0).

EDUKACJA W BUDŻECIE MIASTA

Wykres 12. Udział wydatków na edukację w budżecie Miasta na tle grupy odniesienia

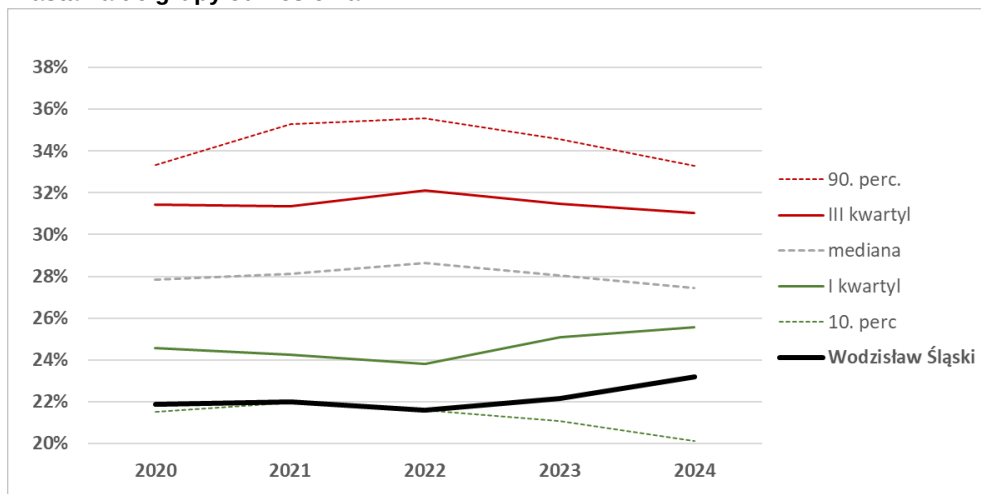

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Komentarz. Udział wydatków na edukację w budżecie Miasta systematycznie rośnie od roku 2020. Dynamika wzrostu jest znacząco większa niż w grupie porównawczej. W roku 2020 udział wydatków na edukację w budżecie miasta był niski, niższy od I kwartyła dla grupy, obecnie jest większy od mediany. Źródłem wzrostu wskaźnika jest bardzo wysokie tempo wzrostu wydatków na edukację.

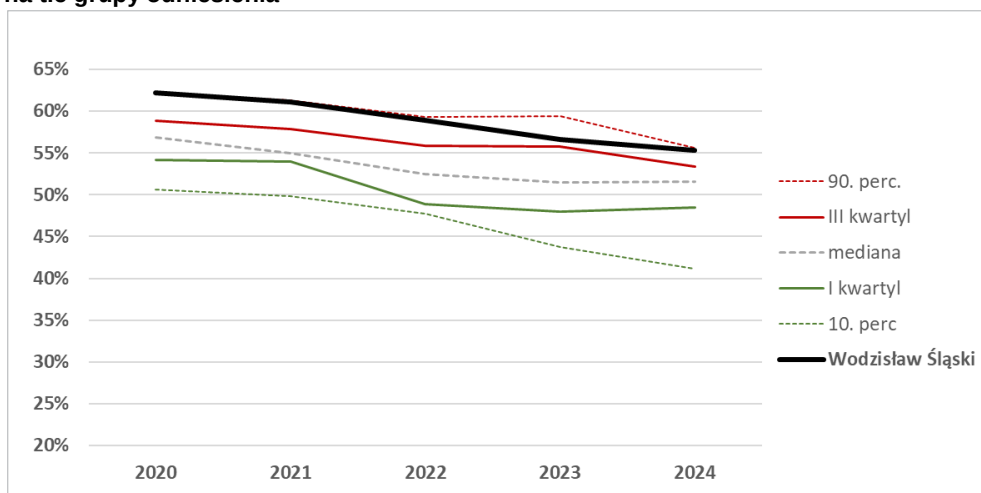
WYBRANE USŁUGI/ZADANIA W WYDATKACH NA EDUKACJĘ

Wykres 13. Udział wydatków na edukację przedszkolną w wydatkach na oświatę Miasta na tle grupy odniesienia

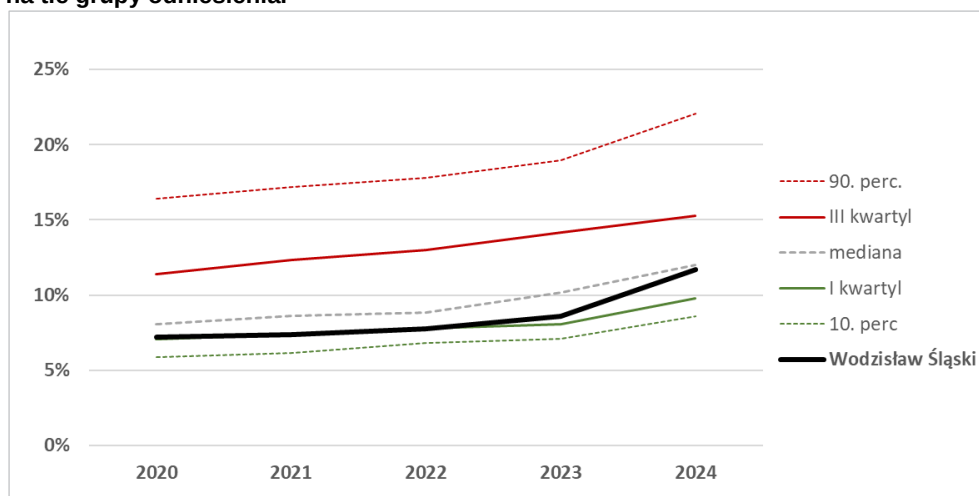
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Wykres 14. Udział wydatków na szkoły podstawowe w wydatkach na oświatę Miasta na tle grupy odniesienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

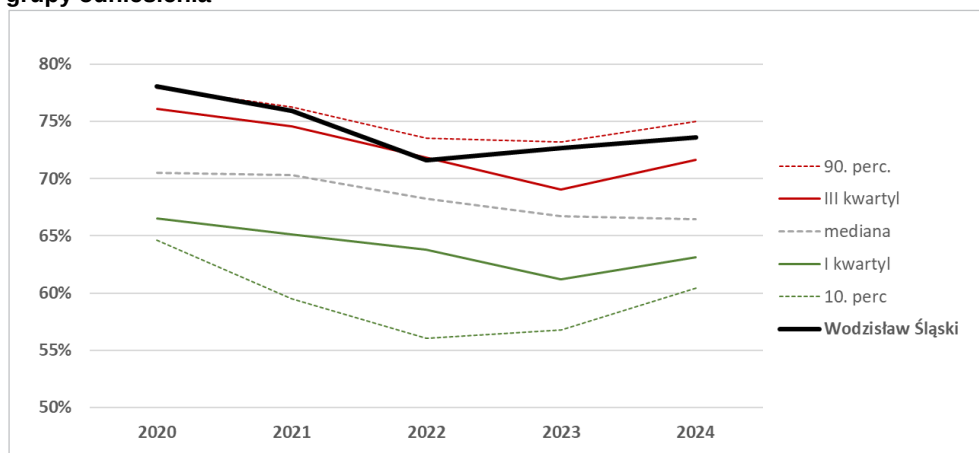
Wykres 15. Udział wydatków na edukację włączającą w wydatkach na oświatę Miasta na tle grupy odniesienia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

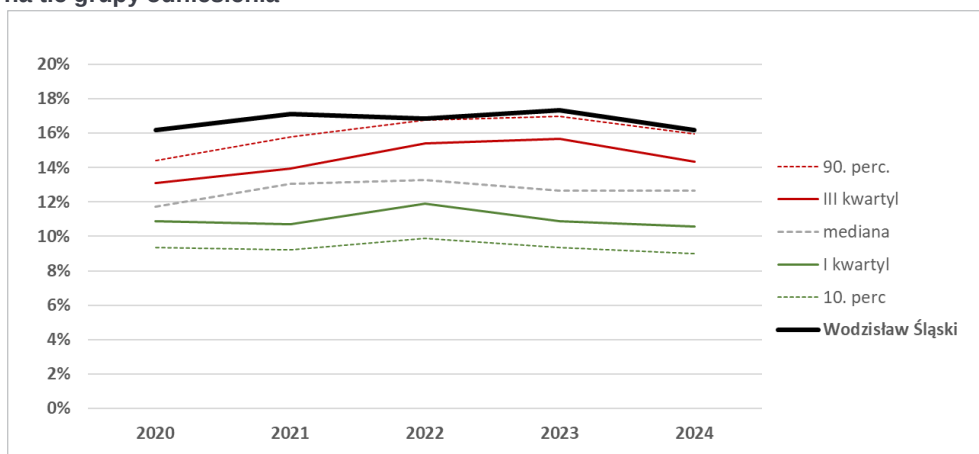
Komentarz. Od roku 2022 zmienia się struktura wydatków oświatowych. Rośnie w nich udział edukacji przedszkolnej oraz edukacji włączającej. O ile udział wydatków na edukację przedszkolną nadal jest relatywnie niski, o tyle udział wydatków na edukację włączającą zbliża się do wartości przeciętnych w grupie porównawczej.

Wykres 16. Udział wynagrodzeń z pochodnymi w wydatkach na oświatę Miasta na tle grupy odniesienia

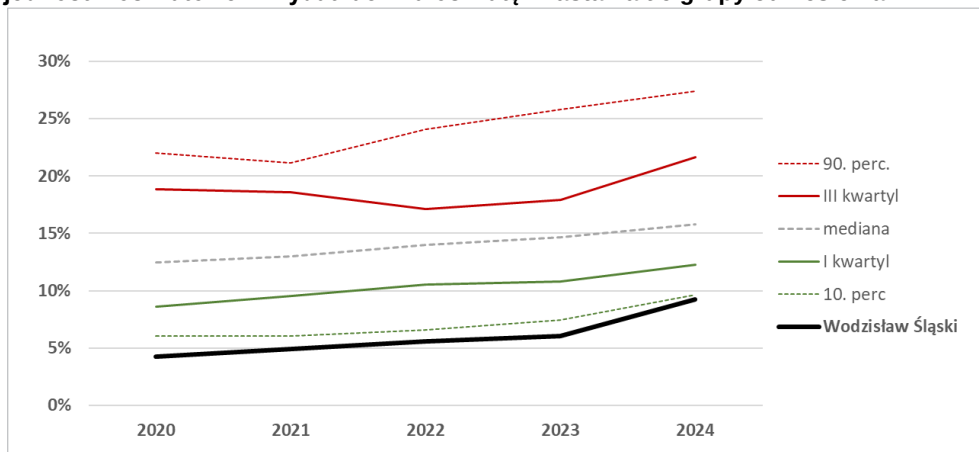
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Wykres 17. Udział wydatków bieżących rzeczowych w wydatkach na oświatę Miasta na tle grupy odniesienia

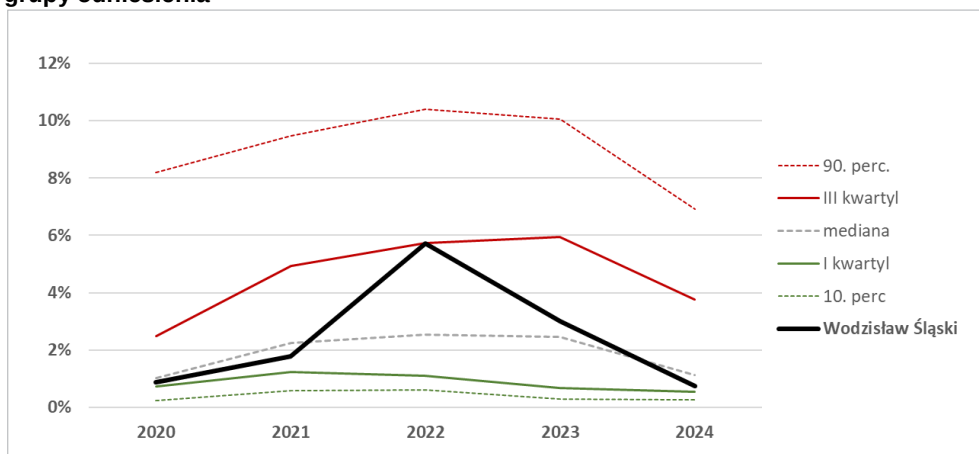
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Wykres 18. Udział dotacji udzielonych organom prowadzącym publiczne i niepubliczne jednostki oświatowe w wydatkach na oświatę Miasta na tle grupy odniesienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Wykres 19. Udział wydatków majątkowych w wydatkach na oświatę Miasta na tle grupy odniesienia

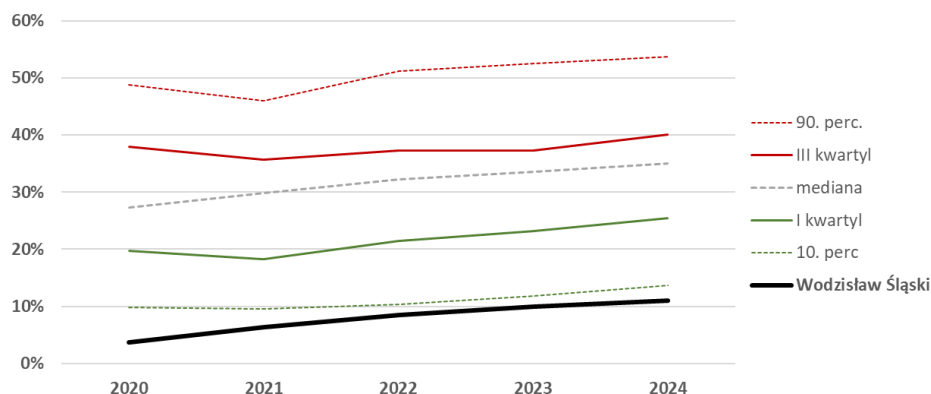

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Komentarz. W strukturze wydatków zwracają uwagę bardzo wysokie udziały wydatków bieżących rzeczowych i wynagrodzeń. Inwestycje, a także dotacje innym podmiotom prowadzącym szkoły i przedszkola stanowią małą część wydatków oświatowych.

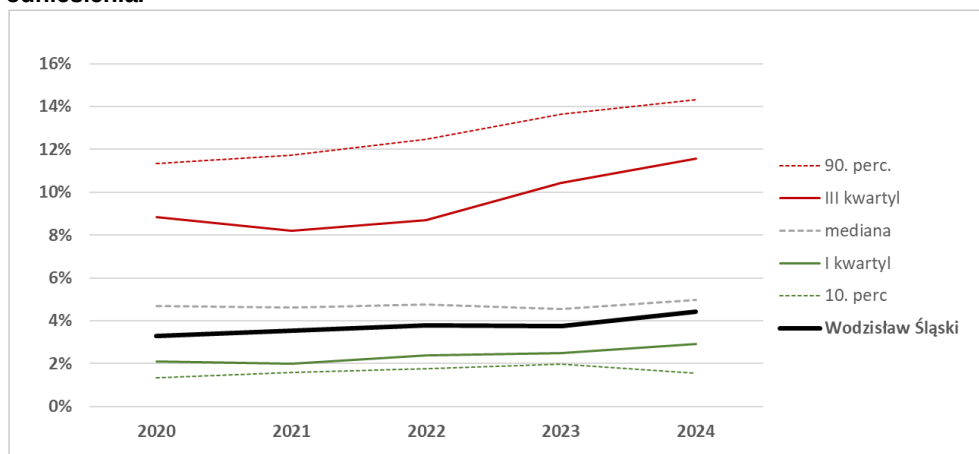
UDZIELANE DOTACJE

Wykres 20. Udział dotacji w wydatkach na edukację przedszkolną w Mieście na tle grupy odniesienia

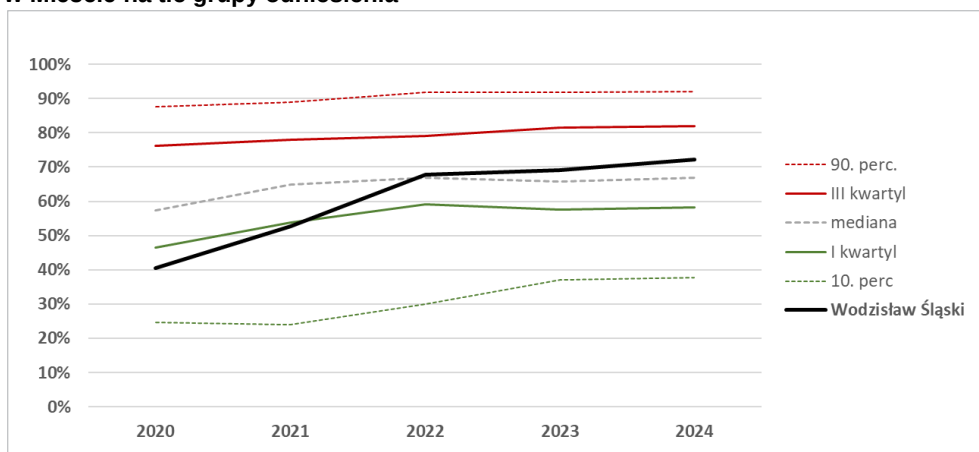
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Wykres 21. Udział dotacji w wydatkach na szkoły podstawowe w Mieście na tle grupy odniesienia.

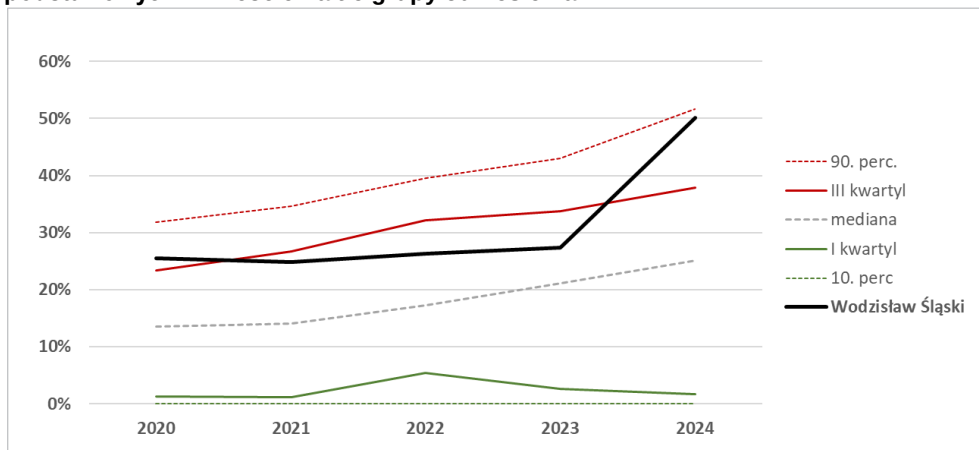
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Wykres 22. Udział dotacji w wydatkach na edukację włączającą w przedszkolach w Mieście na tle grupy odniesienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Wykres 23. Udział dotacji w wydatkach na edukację włączającą w szkołach podstawowych w Mieście na tle grupy odniesienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych RB28S

Tabela 3. Przedszkolaki i uczniowie w jednostkach dotowanych przez Miasto

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Publiczna szkoła podstawowa	156	170	198	198	194	196
Niepubliczna szkoła podstawowa					4	22
Niepubliczne przedszkole	5	24	55	64	64	47

Źródło: System Informacji Oświatowej

Komentarz. Dotacje udzielane innym podmiotom prowadzącym szkoły i placówki oświatowe w Mieście są obszarem znaczących zmian.

- Dotacje do podstawowej działalności przedszkoli są bardzo niskie, rosnące systematycznie, choć powoli.
- Dotacje do podstawowej działalności szkół podstawowych przeciętne, ich udział w wydatkach stabilny,

- Dotacje do edukacji włączającej w szkołach i przedszkolach wysoki i rosnący.
- Systematycznie rosną liczby uczniów i przedszkolaków w jednostkach dotowanych.

KLUCZOWE SPOSTRZEŻENIA

1. Skala edukacji w Mieście jest relatywnie mała. Dzieci i młodzież zamieszkałą w Mieście nie zawsze uczęszcza do szkoły w Wodzisławiu Śląskim. Efekty takich wyborów dokonywanych przez rodziców są różne w przedszkolach i szkołach podstawowych.
2. Przedszkola (a także inne formy edukacji przedszkolnej) są dobrze zorganizowane, a funkcjonujące w nich oddziały relatywnie duże. W konsekwencji koszt jednostkowy edukacji przedszkolnej jest niski.
3. Oddziały w szkołach podstawowych są małe i malejące a koszt jednostkowy edukacji w szkołach podstawowych wysoki (choć nadal w granicach wartości typowych). Należy zauważyć, że zarówno koszt jednostkowy ogółem, jak i koszt jednostkowy w szkołach prowadzonych przez Miasto rósł szybciej, niż w innych miastach z grupy porównawczej.
4. Udział wydatków na edukację w budżecie Miasta rósł w latach 2020-24 zdecydowanie szybciej, niż w innych miastach z grupy.
5. Zmiany wewnętrznej struktury wydatków na edukację wskazują na wzrosty udziału wydatków:
 - a. na edukację przedszkolną (od roku 2022)
 - b. na edukację włączającą (od roku 2023)
 - c. z tytułu udzielonych dotacji.
6. W zakresie udzielanych dotacji odnotowano systematyczny wzrost udziału dotacji w dotacji w zakresie edukacji włączającej w przedszkolach w latach 2020-22, a szkołach podstawowych od roku 2023.
7. Miasto dotuje publiczną szkołę podstawową prowadzoną przez inny podmiot. Zgodnie z prawem dotacja udzielana w związku z nauką uczniów w takich jednostkach są wyliczane na podstawie wydatków bieżących na uczniów w szkołach prowadzonych przez JST. Te w Wodzisławiu Śląskim są wysokie. Przy rosnącej liczbie uczniów w takiej szkole i rosnącym koszcie ucznia we własnych jednostkach wydatki na dotacje szybko rosną.
8. Druga szkoła dotowana przez Miasto wydaje się specjalizować w edukacji uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. To uczniowie, których nauka jest dotowana wysokimi kwotami. Przy zwiększającej się liczbie uczniów – rosną również kwoty udzielanych dotacji.
9. Edukacja przedszkolna w dotowanych przedszkolach również wydaje się dotyczyć dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Ich edukacja jest również dotowana wysoko. Powszechnym problemem utrudniającym funkcjonowanie JST jest objęcie dzieci edukacją w trakcie roku szkolnego. W sytuacji takiej samorząd zobowiązany jest udzielać dotacji nawet w sytuacji, gdy nie otrzymuje ich zwrotu z budżetu państwa.

KLUCZOWE REKOMENDACJE I PYTANIA

1. Zgoda na utworzenie publicznej szkoły prowadzonej przez inny podmiot bardzo rzadko jest decyzją właściwą. JST zobowiązana jest bowiem do dotowania takich szkół wysokimi kwotami, a jednocześnie nie ma żadnego

wpływu na sposób ich funkcjonowania (np. liczbę tworzonych oddziałów). W sytuacji dynamicznych zmian demograficznych to duże utrudnienie dla JST, które w przeszłości, czasami odległej, wydały zgody na utworzenie takich szkół. W obecnym stanie prawnym, raz podjęta nie może być odwołana przez JST, nawet gdy jej istnienie negatywnie wpływa na organizację szkół prowadzonych przez samorząd. Miasto nie może odebrać statusu szkoły publicznej jednostce prowadzonej przez inny podmiot. Nie może też zabronić rodzicom posyłania uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego do szkół prowadzonych przez inne podmioty. Zobowiązane jest prawnie udzielać wysokich dotacji do nauki każdego ucznia w takich jednostkach, niezależnie od miejsca jego zamieszkania, wysokości wydatków na jego kształcenia i okresu roku, w którym rozpoczyna naukę. To skutek woli ustawodawcy i podjętych ponad 20 lat wcześniej decyzji o zgodzie na utworzenie szkoły publicznej prowadzonej przez podmiot niesamorządowy.

2. Jedyne działania, które mogą być podjęte to:
 - a. ograniczenie kosztów kształcenia we własnych szkołach (np. przez lepszą ich organizację) – niższy koszt kształcenia we własnych szkołach przełoży się wprost na wysokość udzielanych dotacji. Każda złotówka wydana na ucznia w prowadzonych szkołach zwiększa wysokość przyszłych dotacji dla uczniów publicznych szkół nie samorządowych. Optymalizując wydatki we własnych szkołach samorząd zyskuje więc dwukrotnie.
 - b. stworzenie w prowadzonych szkołach takich warunków nauki, by to one były wybierane przez rodziców – ograniczy to liczbę uczniów, na których udzielane są dotacje i najprawdopodobniej przyczyni się do poprawy organizacji (w konsekwencji dodatkowo wpłynie na obniżenie udzielanych dotacji).
 - c. dokładną kontrolę wniosków o udzielenie dotacji.
3. W przypadku dotacji do edukacji przedszkolnej działania możliwe do podjęcia są podobne. Dodać do nich należy jeszcze dokładną kontrolę miejsca zamieszkania (nie zameldowania!) dotowanych dzieci – jeśli bowiem dojeżdżają do przedszkola spoza Miasta – koszt ich edukacji ponosi gmina, na terenie której mieszkają. Rekomendacja ta nie dotyczy jednak dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Wysokość dotacji udzielanych z tytułu ich kształcenia zależy wyłącznie do wysokości wydatków ponoszonych na dzieci w przedszkolach prowadzonych przez Miasto.